Zarządzenie nr 36/2026
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku
z dnia 1 października 2026 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody

„Cmentarzysko Jaćwingów”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 z późn. zm.) zarządza się co następuje:

§ 1. Ustanawia się na okres pięciu lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Cmentarzysko Jaćwingów”.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, uwzględniają:

1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;

2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, określony w załączniku nr 2 do zarządzenia;

§ 3. Obszar rezerwatu jest objęty ochroną czynną. Nie wyznacza się obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Białymstoku
Adam Bohdan
Zastępca Regionalnego Dyrektora
- Regionalny Konserwator Przyrody
/podpisano elektronicznie/

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 36/2026 Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Białymstoku
z dnia 1 października 2026 r.

IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW

L.p.	**Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych**	**Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków**
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Zarastanie kurhanów na skutek sukcesji lekkonasiennych gatunków drzew i krzewów (świerka pospolitego, sosny zwyczajnej, leszczyny) oraz traw i roślin dwuliściennych.	Usuwanie nalotów drzew i krzewów. Wykaszanie.
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
2.	Dewastacja kurhanów.	Wzmożone patrolowanie obszaru rezerwatu przez służby leśne.
3.	Presja turystyczna.	Ukierunkowanie ruchu turystycznego na wyznaczone szlaki. Utrzymanie i konserwacja udostępnionych szlaków turystycznych. Edukacja społeczeństwa.
4.	Zaśmiecanie terenu.	Zbieranie śmieci.
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
brak		
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
5.	Niszczenie oznakowań i infrastruktury rezerwatu.	Bieżące naprawy i uzupełnianie infrastruktury i oznakowań. Wzmożone patrolowanie obszaru rezerwatu przez patrole straży leśnej w okresie letnim.

Załącznik nr 2
do Zarządzenia nr 36/2026 Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Białymstoku
z dnia 1 października 2026 r.

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, GATUNKÓW ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW Z PODANIEM RODZAJU, ROZMIARU I LOKALIZACJI ZADAŃ OCHRONNYCH

L.p.	**Rodzaj i rozmiar poszczególnych zadań ochronnych.**	**Lokalizacja poszczególnych zadań ochronnych.**
1.	Usuwanie nalotu drzew i krzewów (świerka pospolitego, sosny zwyczajnej, leszczyny) rosnących na kurhanach oraz w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz drzew wywróconych i złamanych na kurhany. Wywóz powstałej biomasy poza rezerwat.	Cały obszar rezerwatu.
2.	Koszenie traw i roślin dwuliściennych.	Polany z kurhanami.
3.	Naprawa, wymiana lub ustawianie nowych tablic informacyjnych i edukacyjnych.	Cały obszar rezerwatu.
4.	Usuwanie śmieci.	Cały obszar rezerwatu.
5.	Uzupełnianie ubytków nawierzchni drogi leśnej udostępnionej do ruchu pieszego, powstałych w wyniku roztopów i opadów.	Droga leśna biegnąca przez oddz. 350 b.

UZASADNIENIE

Zadania ochronne rezerwatu przyrody „Cmentarzysko Jaćwingów” zostały opracowane zgodnie z art. 22 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 z późn. zm.).

Rezerwat przyrody „Cmentarzysko Jaćwingów” funkcjonuje w oparciu o Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Cmentarzysko Jaćwingów" (Dz. Urz. Woj. Podl. 5544). Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych boru świeżego wraz z cmentarzyskiem Jaćwingów.

Rezerwat przyrody „Cmentarzysko Jaćwingów” obejmuje obszar gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa będących w zarządzie Nadleśnictwa Suwałki o powierzchni 3,39 ha. Pod względem administracyjnym położony jest on w województwie podlaskim, powiecie suwalskim, na terenie miasta Suwałki.

Znajdujące się tu kurhany datowane są na okres II-V w.n.e. W pierwszych wiekach ery nowożytnej obszar dzisiejszej Suwalszczyzny zamieszkiwała ludność kultury zachodnio-bałtyjskiej utożsamianej z ludem Jaćwingów. Jedynym, dobrze zachowanym śladem pobytu Jaćwingów na omawianym terenie są cmentarzyska kurhanowe. Rezerwat położony jest w uroczysku leśnym Białorogi, na wyniesieniu na wysokości 183,5m n.p.m. Gatunkiem panującym w drzewostanach jest świerk z domieszką sosny i dębu.

Obszar rezerwatu przyrody obejmuje się ochroną czynną. Ponadto przedmiotowy rezerwat przyrody jest udostępniony do ruchu pieszego Zarządzeniem nr 37/2019 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie wyznaczenia szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego w rezerwacie przyrody "Cmentarzysko Jaćwingów".

Identyfikując istniejące zagrożenia, sposoby ich eliminacji lub ograniczenia oraz określając działania ochronne w rezerwacie przyrody „Cmentarzysko Jaćwingów” uwzględniono cel utworzenia tego rezerwatu. Pod uwagę wzięto także sytuację panującą w rezerwacie od czasu jego powołania oraz zagrożenia aktualnie występujące na tym terenie.

W chwili obecnej jednym z największych zagrożeń dla rezerwatu jest: sukcesja gatunków drzew i krzewów na kurhanach oraz dewastacja kurhanów.

Ze względu na wniesione uwagi do projektu zarządzenia w trybie roboczym przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska pismem znak: DZP-WP.6201.66.2026.IŁ z dnia 14 września 2026 r., usunięto z projektu zarządzenia zapis mówiący o usuwaniu drzew z posuszem czynnym z kurhanów. Zaznacza się, iż w razie konieczności, w wyniku gradacji kornika Nadleśnictwo Suwałki będzie mogło złożyć wniosek na odstępstwa od zakazów obowiązujących w rezerwatach przyrody na usuwanie zasiedlonych drzew.

Proponowane działania ochronne mają na celu eliminację wyżej wymienionych zagrożeń.

Mając na względzie zadania ochronne które utraciły moc w 2025 r., wejście w życie niniejszego zarządzenia nie spowoduje dodatkowych obciążeń dla budżetu Skarbu Państwa.